

דרכן ממרכז למשנהו, שאין להן זמני-נסיעה קבועים ויש להן טבע קפריסי ביותר. תשומת הלב שהוקדשה לדרכים וכבישים פחותה מזו שהוקדשה למסילות הברזל, אך בזמן האחרון השלימה המדינה כביש מכוניות מקושטא דרך תִּרְקִיָה לנבול הבולגרי, וכביש שני דרך מזרח הארץ, מִטְרֶכוֹן לנבול פרס. משערים, שברוך וויעבור חלק ניכר ממסחר-המדינה הפרסי; בבנינה היה משום תרומה שתרמה הממשלה התורכית להתפתחות המסחרית של המזרח התיכון כולו.

מחוץ לשתי דרכי-המלך הללו, קיימים קשרי-התחבורה בעיקר לאורך דרכים שלא כוסו חצץ, והן טובות למדי לתנועת מכוניות בימות הקיץ, אלא שבימות החורף ספק הוא אם אפשר לעבור בהם. אורכן הכללי של הדרכים הסלולות במדינה אינו מניע, לפי מספרים רשמיים – פרט לשתי דרכי-המלך החדשות – לשיעור העולה על עשרת אלפים מילין***. לשם תקונו של לקוי זה, יזמו בסתיו 1939 תכנית מקיפה לבנין דרכים, ששאפה לא בלבד לקבוע עורקית-נועה עיקריים במקום הדרוש, אלא גם לכונן דרכי נישא אל מסילות הברזל והנמלים. לפי התכנית יש לסלול כבישים בשיעור 20 אלף מילין במשך 10 שנים. והדבר מצריך הוצאה של 120 מיליון לירות תורכיות. בימי האימפריה העות'ומנית לא היה למעשה צי מסחרי בדגל תורכי. כמה בלי-שיט שנתישנו למסע היו ברשותה של המדינה ושימשו להסעת-צבא במלחמות המרוכות (1911/18). לפי הסכם לואן, הפך השיט החופי – משנת 1926 ואילך – לחוקה לבלי-שיט תורכיים. בשנת 1930 פדו השלטונות מידי הבריטים את החברה העיקרית להעלאת האניות שטבעו. בהדרגה ובסיוע הממשלה נבנה צי מסחרי; החברות העיקריות שעסקו בכך נתמונו תחילה, ואחר כך עברו לחלושין לידי הממשלה, שברשותה נמצאים כיום כל בלי-השיט הגדולים יותר שדגל תורכי מתנופף מעליהם. רק בלי-השיט הקטנים יותר, ספינות-המפרש וספינות-החוף, נמצאים כיום בידים פרטיות. ברשות "מפעליה הימיים של המדינה" יש גם מספנות, מגדלורים, נמלים וכיו"ב, והיא גם מנהלת את התחבורה באנמים שבפנים הארץ. הוקם בנק מיוחד, "בנק דִּנְיו", למימון הצי המסחרי החדש הזה. בנק זה נתמוג אחר כך עם בנק שני (בנק סומר), והפיקוח על התובלה עבר למחלקה מיוחדת של המיניסטריון לכלכלה לאומית.

התובלה הימית התורכית, וביחוד בתחבורת החופים, התפתחה חישי-מהר בשנים האחרונות. תודות לקריה-החוף הארוך יפה דרך זו של התובלה לשפול בסחורות רבות. תוספות רבות של אניות כבר נעשו, או נעשות עתה לפי הזמנה, בשביל צי שמנמתו למלא תפקיד פעיל, בין במסחר שמע-לי ימים ובין בתחבורת החופים. רבות שקרה הממשלה במאמציה לטפח את התעופה האזרחית, שער עתה לא זכתה להצלחה ניכרת. קושטא חוברה עם רשת התעופה האזרחית האירופית עיי שרות הלופטהנזה (צי האוויר המסחרי הגרמני). רק קו תעופה פנימי אחד לנוסעים ישנו בתורכיה, מאנקרה לקושטא, ואף הוא מתקיים תודות להקצבות גדולות שמקציבה הממשלה. מתכנים שירות-ייקשר אוירי בין אנקרה ואיומיר, דיארבקר וואן.

מתוך «Modern Turkey»

*** ומאלה, לפי הערכה מוסמכת, רק כ-6000 מיל נחשבו בפצב טוב, ואלו 4.380 מיל של כבישים

היו זקוקים לתקן יסודי. – המער'.

כבר הקדשנו בחוברת הקודמת של «מערכות» רשימה מיוחדת ליסוד החדש, אשר הוכנס בשיטת הכשרתו של הצבא הבריטי — הלא הוא «אמון הקרב» מאז חלה התפתחות נוספת בענין זה, אשר באה לידי גילוי גם בתיקון מסוימים במבנהו של המתוד החדש הזה, וגם בהרחבתו והעמקתו במסגרת הכללית של הכשרת החיילות הבריטיים, וחיל-הרגלים בראש. תחילה נשמעה בצו ובעתונות בקורת-מה על כמה מן האמצעים של סיגול פסיכולוגי לקרב, השתמשו בהם ב«אסכולות הקרב», והם — התזת הדם ו«השנאה». לפני כמה חודשים כיון הגנרל פג'ט, מפקד ראשי של הצבא בבריטניה, בפקודת יום מיוחדת את היתרון של חבר הקצינים לבקורת זו והורה להמנע מלהשתמש באמצעים אלה, אשר לפי דבריו, גם מיותרים וגם אינם הולמים את רוחה של המסורת הצבאית הבריטית. לאמתו של דבר, התפתחותו הבריאה והנמרצת של «אמון-הקרב» כבר עשתה את האמצעים האלה לבלתי-נחוצים כל עיקר. כדי להדגים את ההתפתחות הזאת, בדרך האמון במשך התקופה האחרונה הננו נותנים בזה שלוש רשימות, שכולן בעצם דגש באותו ענין. הראשונה מעירה הערות כלליות לענין «אמון-הקרב». השנייה מכתבו של קצין צעיר, שרק עכשיו עבר דרך כור-המצרף של «אסכולת-הקרב» והוא מלמד זכות על השיטה החדשה הזאת מעיקרה, אך מנסה להפריד בין הענין והטפל. הרשימה השלישית מעידה כבר על התמורות שחלו בינתיים, עם הוראתו של הגנרל פג'ט, בתפיסת הצד הפסיכולוגי של מתוד חדש ורב-ערוך זה להכשרת השמושית של החיילות.

אימון הקרב

בלוי יום באסכולת-קרב דיביזיונית עשוי להיות גם למסתכל מן הצד נסיון הרפתקני. הקצינים מתוך הרגימנטים, המשתתפים בקורסים האלה, שוהים שם שבועיים וגם יותר, עתה, משקובעים את עקרוני «תרגול הקרב» הלכה למעשה בכל יחידות חיל-הרגלים מגיעים חוש-המציאות שבאימון, והחיסון בפני קשיים הניתן בו, למדרגה רמה, כאילו הם אמורים לדון לפי דוגמאות שראיתי עכשיו — היו המתאמנים משתתפים בפעולות-מלחמה ממש בהבדל אחד, כמובן, שאין כאן איש היורה כדי להרוג נפש; אך, מכל מקום, יורים הם, והחטאת איש-«המטרה» כחוט השערה בלבד.

ערכו של אימון ריאליסטי זה מתברר עוד יותר למראה ההפתעות הטקטיות שנוצרו עלינו מידי הגרמנים והיפנים. במלחמה זו אין שלבים קלים בהכשרת החייל לפעולה בשדה, ומטרתו של תירגול-הקרב איננה בלבד לנטוע בו חוש כמעט אינסטינקטיבי של האמצעים הטקטיים, אלא גם, ע"י השימוש בתחמושת חיה ובסאון-קרב, להטעימו מעט מעט

ידה באש ממש. זו היא שיטת-הוראה אכזרית, הדורכת את כל העצבים, אך תמיד התלהבותם הספונטנית של כל המתנסים בה. ובזה סוד ההצלחה. כבר תוארו בחינות שונות של תירגול-הקרב, אך אין לך שתי אסכולות, מאלו שהוקמו ביחיות במידה שהמרכז שליד המפקדה הראשית הכשיר את המדריכים, שישו וזו לזו — יבידואלי ובמיתודים שלהן; — ובמקרה שלנו נראה הדבר, שאמנם הושג כאן מושלם. קצת למעלה מחודש נתקיימה האסכולה הזאת, ואין ספק שמפקדה בן הכ"א לויט-קול. הצעיר ביותר בצבא הבריטי. בפרוץ המלחמה היה בסנדהורסט (*), והוא מקובע את הקצב במוסד זה, שהכל בו נעשה חיש-מהר והאימון בו מכוון להשגת התקפה, ללא צביון של הגנה, ולהשגת פשטות רבה ככל האפשר, בשיטה צבאית מת-מורכבת יותר ויותר עם התפתחות המיכון.

אסכולה זו היא גם, ובמידה מרובה, בית-ספר למנהיגים. לעונת הקורס מסירים צינים את סימני דרגותיהם, וכמו הסמלים לובשים הם את בגדי החאקי הרגילים. הג' תורני יכול להיות קורפורל או מאיור. יתר על כן, באם פלוני מצטיין בכשרון ונותנ ואלמוני לקוי בכך, הרי שמסיקים מזה בהקדם את המסקנות הדרושות — כי הלא חייבים לשוב ליחידותיהם ולהרביץ שם את תורת הקרב החדשה.

ראינו מחלקה בהתקפה לדוגמה, בשדה פתוח, כשהיא יורה בתחמושת חיה מרוב כלי-של חיל-הרגלים. היה כאן צירוף של „אש ותנועה" ממש, בשעה שכיתות נעו לאגוף, ואיב בחיפויים של עשן ושל כדורי כיתת-„האש" שלהן (*). אחרי כן התקפנו, יחד תלמידים, על ידי המחלקה המדגימה. השתמשו בכל תחבולה, לרבות התקפת אוירוני-בכדי להסיח את הדעת מההתקפה המתפתחת, כאמצעי להורות שאין להבהל מפני צלילותיהם התלולות של מטוסי ספיטפייר חלו בעת ובעונה אחת עם הד התפוצצותם וקשי הקרקע, אשר התיזו רגבי-קרקע גדולים למרחק כמה יארדים, ולא כל אחד רתנו הבחין בעוד מועד בהסתערות הסופית שבאה מאחורינו.

אסכולת הקרב

מועדון החניכים הוא בית-חמודות, שגינות וכרי דשא סביב לו, בכפר שבאנגליה חנית; הדרך העוברת שם מכוסה אבק, הגנים מעלים ריח רקבון קל ולבלובם הואט בצורת האביב; אך בכל פינה שאתה פונה יש תחת העצים אשכולות של פרחי זהב, שמאל — נשמע קול הקוקיה הקוראה בלי הרף, קריאה בהירה כערב זה המבורך

ארבעים קצינים וארבעים סרג'נטים, שמונה קצינים מדריכים צעירים — לויטננטים הפלוגות, שהיו לקפטנים-של-ארעי למשך זמן הקורס — הקצין המפקד וסגנו, — מחכים לגנרל, שיבוא לנאום לפנייהם את נאום הפתיחה. הסירונו את הצוארון עם

(*) ביה"ס לקצינים של הצבא הבריטי, ממנו יוצאים חניכיו בדרגת לויטננט. — המער'.
 (**) מתוך חזרה על התנועה התוקפנית האלמנטרית של מחלקת-רגלים, הבנויה 3 בהפגשה באויב: שתי כיתות מנסות ללפתו משני אגפיו, והשלישית היא הררובה ימית ונותנת לחברותיה את חיפוי-האש; מתפקידו של „אימון-הקרב" להקנות לחילות פית אבטומטיות במצביי-סוד טקטיים מעין זה. — המער'.